Onderwerp:
Initiatiefvoorstel SP Nijmegen "Nijmegen speelt", gezond en sociaal!

Opsteller: Biljana Marković
Programma's: Openbare ruimte en wijken
Wethouder: Jean Paul Broeren
Datum: 17 oktober 2022

Samenvatting

De SP dient het initiatiefvoorstel in met als titel "Nijmegen speelt", gezond en sociaal!
Nijmegen speelt, gezond en sociaal. Nijmegen heeft meer speelruimte nodig. Spelen is voor jong en oud. Spelen is gezond. Een veilige speel-, sport- en ontmoetingsplek in een aantrekkelijke woonomgeving. Spelen verbetert de leefbaarheid in de straat, in de wijk, in het stadsdeel. De leefbaarheid krijgt een positieve impuls en de sociale cohesie en sociale inclusie verbetert.

Dit past binnen de Omgevingsvisie die in 2020 is vastgesteld, waarin staat dat elke wijk een kwalitatief goede openbare ruimte dient te hebben met groen, water, natuur, ecologie en groene verbindingen, die uitnodigt tot ontmoeting, spelen, bewegen en recreatie. Waarbij men streeft naar de realisatie van 'groene sociale knooppunten'. De leefwereld, welbevinden en gezondheid van inwoners staan centraal bij alle ruimtelijke ontwikkelingen.

Het is een raadsvoorstel waarmee de Gemeenteraad van Nijmegen de volgende besluiten neemt:

1. Het college van B&W de opdracht te geven voor de voorbereiding van een nieuw beleidskader Speelruimte, waarin wordt opgenomen dat **ieder stadsdeel minimaal één grote, groene speel-, sport- en ontmoetingsruimte** krijgt.
   Voor het nieuwe beleidskader de volgende kaders mee te geven:
2. Dat voor de 9 stadsdelen er pér stadsdeel een **ruimtelijke reservering wordt aangebracht** van minimaal 3000 m2 tot maximaal 6000 m2 voor recreatieve sport- en speelruimte bij stedelijke ontwikkelingen.
3. Dat dit hernieuwde beleidskader Speelruimte niet alleen gericht is op de doelgroep kinderen en jongeren, maar **inclusief** gericht is op **alle doelgroepen**.
4. **Dat participatie** van diverse groepen mensen bij de totstandkoming van het nieuwe uitvoeringskader Speelruimte wenselijk is.
5. Het college van B&W de opdracht te geven te zoeken naar financiële dekking en deze op te nemen in de zomernota van 2023 ten behoeve van de begroting van 2024 en verder. In het coalitieakkoord is een investeringsbudget van € 1,4 miljoen beschikbaar vastgesteld om de openbare ruimte toegankelijker, duurzamer, socialer en klimaatbestendig te maken.
6. Dat Wijkspeeltuinen, met of zonder gemeentelijk beheer, blijven bestaan naast de beoogde centrale grote, groene speel-, sport- en ontmoetingsplek per stadsdeel.
7. Dat vooruitlopend op het nieuwe beleid alvast een start gemaakt wordt met de (her) inrichting van de speelplek in de wijk Meijhorst (24e, 25e straat) en de openbare ruimte om te komen tot een wijkspeeltuin in nauw overleg met de gebruikers en omwonenden.
8. Het college van B&W de opdracht te geven een startbedrag van € 300.000 uit het investeringsbudget van € 1,4 miljoen hiervoor te gebruiken en/of de financiële middelen die bij het koersdocument van 2021 toegekend zijn voor onder andere het omvormen van kleine speelplekken in de wijk tot groene ontmoetingsplekken met speelaanleidingen. Deze kunnen gebruikt worden voor de realisatie van een nieuwe wijkspeeltuin in de Meijhorst.

Initiatiefvoorstel “Nijmegen speelt”, voor een gezonde ontwikkeling

Aanleiding
De SP is voorstander van meer groen in de wijk en voldoende speelruimte voor kinderen. Speelgebieden in de openbare ruimte bieden ook een kans voor andere ontmoetingen en verbindingen in de wijken en stadsdelen. Een levendige buurt, met voldoende voorzieningen, waar mensen elkaar (leren) kennen en tegenkomen, vergroot de binding en betrokkenheid van buurtbewoners en vermindert de anonimiteit. Een buurt waarin bewoners meer invloed en zeggenschap hebben, vergroot voor veel mensen het gevoel van verantwoordelijkheid voor de eigen omgeving en het trotsgevoel voor hun wijk.

SP-vrijwilligers kregen tijdens bezoeken in de Meijhorst (periode april tot september 2022) van buurtbewoners te horen dat er een gemis wordt ervaren aan leuke activiteiten en uitjes voor de buurt en een echt veilige plek voor de kinderen om te spelen. Kortom: het gaat hier naast een fijne, gezonde woonomgeving ook over de leefbaarheid van buurten en wijken.[1]

Nijmegen speelt
In 2020 is de Omgevingsvisie 2020-2040 vastgesteld waarin de sociale en gezonde stad een centrale rol speelt. Een stad met een aantrekkelijke en groene buitenruimte in de wijken, die uitnodigt om te ontmoeten en te spelen. Bijvoorbeeld door het realiseren van gezamenlijke ontmoet- en speelplekken in de buurt, die de omgeving tot actief bewegen (wandelen, fietsen, spelen, sporten) stimuleert door het maken op zowel stedelijk als wijkniveau een netwerk van aantrekkelijke beweegroutes door de stad, die wijken en publieke plekken met elkaar verbindt. Zoals winkelcentra, wijkgebouwen, sport- en speelplekken.

Nijmegen richt zich op sterke wijken met voor iedereen passende, bereikbare en goed toegankelijke voorzieningen. Een aantrekkelijke omgeving in de nabijheid van iedere woning. Dit houdt in dat elke wijk een kwalitatief goede openbare ruimte dient te hebben met groen, water, natuur, ecologie en groene verbindingen, die uitnodigt tot ontmoeting, spelen, bewegen en recreatie.

Nijmegen heeft 9 stadsdelen en 44 wijken met in totaal 391 expliciet ingerichte sport- en speelplekken van verschillende grootte.

Nijmegen heeft meer speelruimte nodig. Spelen is voor jong en oud. Spelen is gezond. Een veilige speel-, sport- en ontmoetingsplek in een aantrekkelijke woonomgeving. Spelen verbetert de leefbaarheid in de straat, in de wijk, in het stadsdeel. De leefbaarheid krijgt een positieve impuls en de verbinding in de wijk van generaties en verschillende bewoners verbetert. Kortom de sociale kwaliteit van Nijmegen groeit.

Sociale kwaliteit bestaat uit een aantal componenten die nauw met elkaar samenhangen. Namelijk:
- Sociaal economische zekerheid;
- Sociale inclusie;
- Sociale cohesie;
- Sociale empowerment.

[1] https://www.movisie.nl/artikel/leefbaarheid-vraagt-versterken-sociale-kwaliteit

Stadsdeel speeltuinen -> ruimtelijke grondclaim
Bij alle ruimtelijke ontwikkelingen staan leefwereld, welbevinden en gezondheid van inwoners centraal in de Omgevingsvisie 2020-2040. Speeltuinen zijn bij uitstek ontwikkel- en ontmoetingsplekken en bieden vele verschillende voordelen voor een wijk[2]. Het combineren met groen, sport en bewegen biedt daarnaast een beter, positiever sociaal klimaat en voorkomt onder andere uitsluiting.[3]

Nijmegen hanteert in kader van stedelijke ontwikkeling stedelijke normen voor een ruimtelijke grondclaim.
Deze norm is:

1. kinderen 12-18 jr. recreatieve sport- en speelruimte van 3.000 m2/ afstand 400m woning
2. kinderen 6-12 jr. speelruimte van 600 m2/ afstand 200m woning
3. kinderen 3-6 jr. speelruimte van 300 m2/ afstand 100m woning.

Bron: Natuurlijk! Spelen in Nijmegen, uitvoeringskader speelruimte, 2015 evj

De SP stelt met dit initiatiefvoorstel voor:

- Een nieuw beleidskader Speelruimte op te stellen, waarin wordt opgenomen dat **ieder** stadsdeel **minimaal één** grote, groene speel-, sport- en ontmoetingsruimte krijgt.
- Dat er een **ruimtelijke grondclaim** komt per stadsdeel van **minimaal 3000 m2 tot maximaal 6000 m2** voor minstens één recreatieve sport- en speelruimte bij stedelijke ontwikkelingen. Dit is ongeveer ter grootte van een voetbalveld of een groot hockeyveld. Het volstaat niet meer om enkel bij bestemmingsplannen / ambitiedocumenten / gebiedsvisies een afweging te maken hoeveel spelenruimte gewenst of mogelijk is. Een ruimtelijke grondclaim is derhalve nodig.
- Dat dit hernieuwde beleidskader Speelruimte niet alleen gericht is op de doelgroep kinderen en jongeren, maar inclusief gericht op alle doelgroepen.
- Participatie van diverse groepen mensen bij de totstandkoming van het hernieuwde uitvoeringskader Speelruimte wenselijk is.
- Gebruikers en omwonenden altijd betrokken worden bij de inrichting van de speel- sport- en ontmoetingsplekken en de openbare ruimte.
- Wijkspeeltuinen, met of zonder gemeentelijk beheer, blijven bestaan naast de beoogde centrale grote, groene speel-, sport- en ontmoetingsplek per stadsdeel.

Wijkspeeltuinen -> kleine speelplekken omvormen tot wijkspeeltuinen

Nijmegen kent 6 wijkspeeltuinen, namelijk Beetsplein (Willemskwartier), ’t Boerenlandje (Wolfskuil), ’t Genestetje (Willemskwartier), De Liguster (Heseveld), Speeldijk (Staddijk) en ’t Veldje (Wolfskuil). Deze wijkspeeltuinen blijven bestaan. Eventueel komen er meer wijkspeeltuinen bij waar nodig en gewenst. Dit geldt voor wijkspeeltuinen, met of zonder gemeentelijk beheer.

[2] https://www.allesoversport.nl/thema/beleid/speeltuinen-waardevol-voor-maatschappij-toch-een-financieel-tekort/#:~:text=Speeltuinen%20zijn%20een%20veilige%20omgeving,zij%20geen%20toezicht%20hoeven%20houden
[3] https://www.allesoversport.nl/thema/beleid/effecten-van-sporten-en-bewegen-in-het-human-capital-model/

In 2021 is besloten extra gelden vrij te maken voor het onder andere het omvormen van kleine speelplekken in de wijk tot groene ontmoetingsplekken met speelaanleidingen.

1e stap: start met 'Meijhorst speelt'

Als wij kijken naar de Wijk- en stadsmonitor 2022 zien we dat het woon- en leefklimaat met een voldoende of meer wordt beoordeeld. Geen enkele woonwijk scoort onvoldoende. Wel worden er negatieve ontwikkelingen geconstateerd in enkele wijken in Dukenburg, waaronder ook Meijhorst, waar een lagere leefbaarheidsscore gemeten is (leefbarometer.nl)[4]. Deze leefbaarheidsscore willen we verbeteren.

SP stelt daarom voor om in de Meijhorst alvast te beginnen met de realisatie van een nieuwe wijkspeeltuin.

In diverse gebieden in de stad is tevens sprake van sterke concentraties van kinderen met een hoog risico op onderwijsachterstanden, zo ook in Dukenburg. Nijmegen telt relatief veel basisscholen met veel achterstandsleerlingen (11 van de ruim 40). Het percentage 0- t/m 17-jarigen met jeugdhulp is relatief hoog in stadsdeel Dukenburg. Ook is het aandeel peuters met een voorschoolse of vroegschoolse educatie (VVE)-indicatie relatief hoog in Dukenburg.
Het buitenspelen van kinderen heeft positieve effecten. Een wijkspeeltuin is een goed middel voor betere schoolprestaties, minder sociale problematiek, minder kans op ongelukken en tot slot minder overgewicht.

De gemiddelde score in de wijk- en stadsmonitor 2022 voor verbondenheid met buurt ligt op 5,8 en is sinds 2015 niet veranderd. Wel zijn er aanzienlijke verschillen tussen de stadsdelen. Net als bij voorgaande metingen scoort Dukenburg beneden het gemiddelde (5,5).
Een wijkspeeltuin kan de verbinding met de buurt verbeteren. Als het om leefbaarheid in eigen wijk of buurt gaat dan wordt het beter als de kwaliteit van het dagelijkse leven verbetert voor de bewoners. Dat doet het als de renovatie aan de maisonnettes aan de 24e en 25e straat naar

[4] https://nijmegen.bestuurlijkeinformatie.nl/Agenda/Document/74f9efbf-cbcf-4c75-8964-4abc9aaa305b?documentId=8c4c362d-82b3-48a3-8552-9329fc585619&agendaItemId=3c19f8d2-a36d-4d4e-af5a-9fa847bc38a0

tevredenheid van de bewoners verloopt. Maar ook als de huidige speelplek tussen deze twee complexen wordt uitgebreid naar een wijkspeeltuin. Een grote wijkspeeltuin voor Meijhorst zal de sociale inclusie en sociale cohesie nog verder bevorderen.

Meijhorst heeft ongeveer 3500 inwoners. In de leeftijd van 0 tot 15 jaar zijn er ongeveer 600 kinderen. Voor deze kinderen is het fijn als er voldoende, fijne, toegankelijke speelvoorzieningen zijn. Tussen de twee grote maisonnettes ligt op dit moment een kleine speeltuin met in totaal zes toestellen. Een klimrek, een schommel, een wipwap, een huisje met glijbaan, twee veerkippen. De speeltuin wordt intensief gebruikt door buurtkinderen , veelal in de leeftijd tot 12 jaar. Ouders gaan vaak met hun kinderen mee, omdat de meeste kinderen nog te jong om zelfstandig te spelen. Hier treffen ouders elkaar, spreken elkaar. De onderlinge contacten verlopen prettig. Men zit ’s avonds ook vaak buiten. Er staat in het speeltuintje een picknicktafel en een zitbank. Een nieuwe wijkspeeltuin zou meer picknicktafels moeten hebben met extra prullenbakken. Die worden gemist.

Voor een grote groep gezinnen is dit ook de vakantie speel- en ontmoetingsplek; zij kunnen vanwege financiële redenen vaak niet weg. Een extra reden om de huidige speeltuin te vergroten en vernieuwen. Omwonenden, zonder kinderen, geven aan dat de speeltuin Meijhorst levendiger en gezelliger maakt. Ouders verwachten geen problemen van naaste bewoners door lawaai van spelende kinderen.

Ouders zien liever geen voetbal- of volleybalveld, want hier wordt voorzien op het schoolplein van dalton basisschool De Meiboom. Daar spelen vooral de oudere kinderen 10- 15 jaar.
Achter de huidige speelplek ligt een groot veld met een aantal vrij nieuw geplante (fruit) bomen. Door het veld kan men richting het amfitheater lopen. Buurtbewoners geven aan dat het amfitheater niet of nauwelijks gebruikt wordt. Dit gebied kan betrokken worden bij de wijkspeeltuin en een andere invulling krijgen. Door buurtbewoners, ouders, kinderen en andere belanghebbende actief mee te laten denken, hun ideeën en talenten in te zetten ten behoeve van het verfraaien van hun eigen leefomgeving zet je ook in op het vergroten van het trotsgevoel en zelfbewustzijn van de mensen in de Meijhorst.

Meijhorst kinderen aan het woord
In het nieuwe coalitieakkoord wordt de openbare ruimte toegankelijk, aangepast aan de klimaatverandering, duurzaam en sociaal en verkeersveilig. De bedoeling is dat we dat samen met elkaar bedenken. Dat betekent dat kinderen meepraten over hoe zij willen dat de speeltuinen en speelplekken ingericht worden.

Voor dit initiatiefvoorstel hebben we veel kinderen gesproken en hen gevraagd wat zij graag willen terugzien in een grote wijkspeeltuin.

De kinderen geven aan dat ze blij zijn met de speeltoestellen die er nu zijn, maar dat ze de speelplek wel wat groter willen zien met toestellen die uitdagend en bijzonder zijn. Er zijn soms erg veel kinderen en het komt vaak voor dat je lang moet wachten voordat je aan de beurt bent voor een speeltoestel. Iets minder blij zijn ze met de rommel (zwerfvuil) die ze overal zien liggen. Een aantal van hen zijn lid van de Wijkhelden. Ze spelen vaak buiten en samen. Het liefste willen ze dit alleen met elkaar doen, maar vaak gaan hun ouders mee. Als ze een speeltuin krijgen waar iemand ook aanwezig is die de boel in de gaten houdt kan hun instemming krijgen.

Mouna, Safar, Aya, Anouar, Marouan, Feisal, Sobia, Walid en Illias hebben de volgende aanvullende wensen aangegeven:

- Speeltoestellen die een of meerdere waterelementen hebben: een waterpomp, bedriegertjes of mini zwembadje.
- Een nieuwe dubbele schommel (deze staat niet echt stevig).
- Een familieschommel.
- Een kabelbaan.
- Een groter en uitdagender klimrek (met beschermingstegels rondom)
- Een draaimolen.
- Een nieuwe tram.
- Een trampoline.
- Een fietsparcours.

Ze vinden overigens dat de bomen mogen blijven met extra picknicktafels in de bomen schaduw. Het amfitheater kan wat hun betreft vervangen worden door een zwembad of waterspeelplaats met waterpomp en bedriegertjes.

Financiën

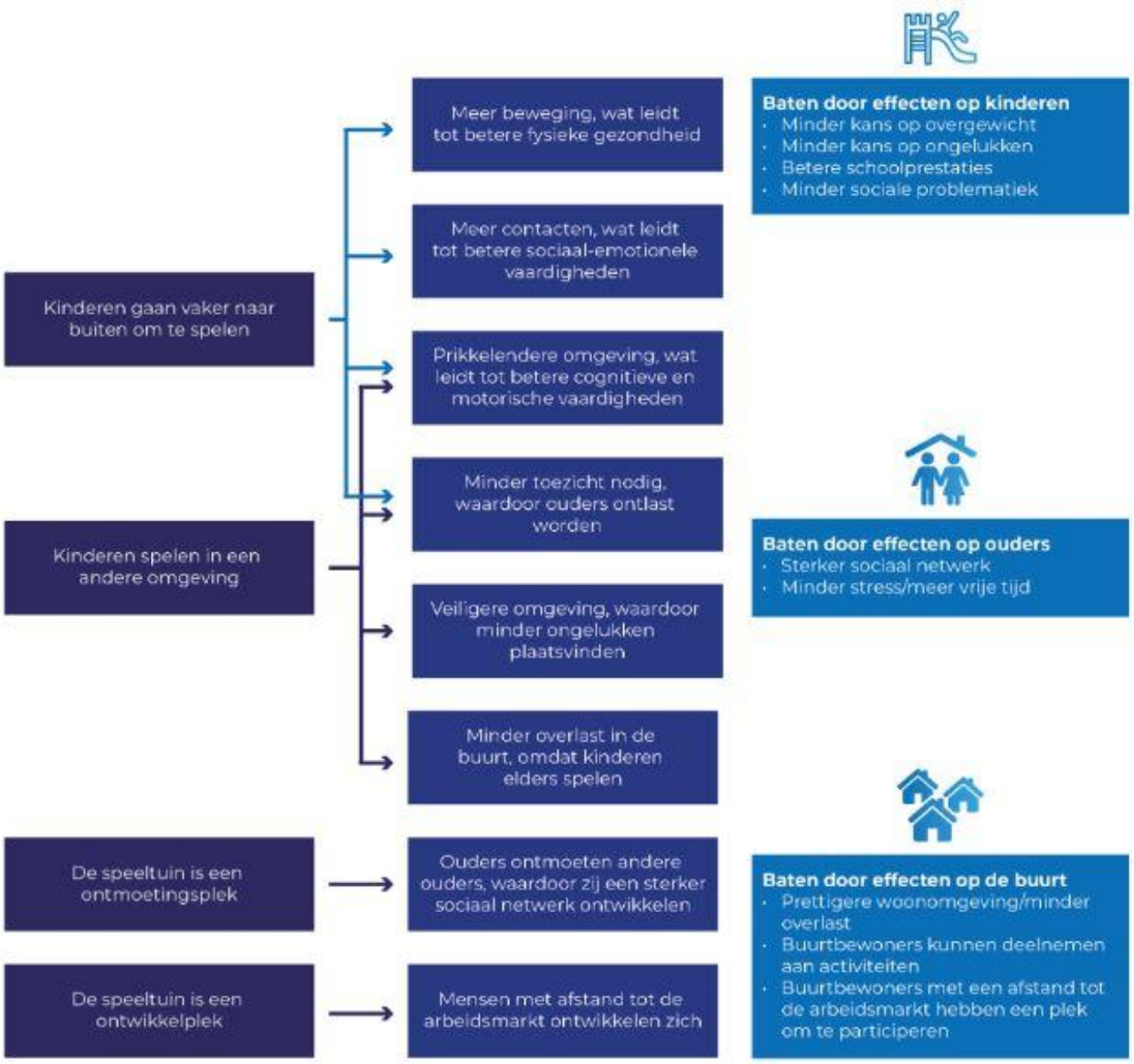
De coalitie stelt een investeringsbudget van € 1,4 miljoen beschikbaar om de openbare ruimte toegankelijker, duurzamer, socialer en aangepast op de klimaatverandering te maken. Met dit initiatiefvoorstel wil de Gemeenteraad het college van B&W de opdracht geven te zoeken naar financiële dekking voor de ruimtelijke claim in ieder stadsdeel voor minimaal één grote, groene speel-, sport- en ontmoetingsplek van minimaal 3000 m2 tot maximaal 6000 m2 groot (‘stadsdeel speeltuin’) en deze op te nemen in de zomernota van 2023 ten behoeve van de begroting van 2024 en verder.

Vooruitlopend op het nieuwe beleid alvast een start te maken met de (her)inrichting van Meijhorst, 24e, 25e straat. Deze specifieke kleine speelplek in Meijhorst leent zich voor het omvormen van tot een wijkspeeltuin, een groene ontmoetingsplek met speelaanleidingen.

Het college van B&W wordt gevraagd een startbedrag van € 300.000 uit het investeringsbudget van € 1,4 miljoen te gebruiken en of de financiële middelen die bij het koersdocument van 2021 toegekend zijn voor onder andere het omvormen van kleine speelplekken in de wijk tot groene ontmoetingsplekken met speelaanleidingen. Deze middelen worden gebruikt voor de realisatie van een nieuwe wijkspeeltuin in de Meijhorst.

Bijlage:

Voordelen van “Nijmegen speelt” te beginnen met “Meijhorst speelt”

5

[5] https://auteurs.allesoversport.nl/wp-content/uploads/2021/06/Effectenschema-baten-speeltuinen-Ecorys-2020.jpg